

Ekosistēmu e-ziņotājs

LIFE projekts "Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā"

PROJEKTA AVĪZE (#8) 2018.gada maijs

PROJEKTA AKTUALITĀTES 2,3

- Turpinām darbu līdz 2020. gadam
- Uzsākti informatīvie pasākumi pašvaldībās
- Projekta 5.seminārs
- Skatāma īsfilma "Ekosistēmu pakalpojumu novērtēšana – palīgs pašvaldību plānošanā"

PROJEKTA TERITORIJAS 3,4

- Noslēgušās projekta talkas
- Saulkrastu Baltā kāpa – populārs atpūtnieku galamērķis

LATVIJĀ 5

- Ekosistēmu pakalpojumi monogrāfijā "LATVIJA. Zeme, daba, tauta, valsts"
- Noticis jau otrais diskusiju forums par ekosistēmu pakalpojumu vērtēšanu Latvijā
- LIFE Viva Grass semināra centrā ekosistēmu pakalpojumu tēma

GLOBĀLI 6

- 2018. gada rudenī notiek kārtējā ESP reģionālā konference Eiropā
- Izdota grāmata par ekosistēmu pakalpojumu kartēšanu

Projekta norises laiks

2014. gada 1. jūnijs – 2020. gada 31. marts

Projektu īsteno

Dabas aizsardzības pārvalde, biedrība "Baltijas krasti" un Saulkrastu novada pašvaldība

Projekts tiek ieviests

ar Eiropas Savienības LIFE+ programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijas finansiālu atbalstu.

Latvijas vides
aizsardzības fonda
administrācija

Sveicināti!

Pirms trijiem gadiem ceļu pie lasītājiem sāka pirmais projekta "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" e-ziņotājs. Projekts bija tikko sācies, priekšā ambiciozi mērķi un daudz nezināmā. Šo gadu laikā nozīmīgu Latvijas sabiedrības daļu esam ieinteresējuši saskatīt tās Latvijas dabas vērtības un bagātības, kas ikdienas steigā, šķiet, tik pašsaprotamas. Vairāk nekā 30 tūkstošu interesentu ir apmeklējuši mūsu mājaslapu, ap 1700 dalībnieku piedalījušies projekta organizētajos pasākumos, bet caur projekta sociālo tīklu kontiem sasniegto interesentu skaits nu jau tuvojas 200 tūkstošiem.

Šis, astotais e-ziņotājs, ir pēdējais, ko izdodam šādā formātā. Bet nekas neapstājas. Vēl līdz 2020. gada pavasarim, kad projektam ir jānoslēdzas, turpināsim regulāri informēt par projekta jaunumiem, kā arī jaunākajām atziņām, pētījumiem un sasniegumiem ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanā gan Latvijā, gan ārvalstīs.

Aicinām sekot līdzi jaunumiem projekta mājaslapā <http://ekosistemas.daba.gov.lv/public/> arī turpmāk!

Turpinām darbu līdz 2020. gadam

Līdz šim projektā "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" esam veikuši abu projekta pilotteritoriju Saulkrastos un Jaunķemeros detālu izpēti, noteikuši šo teritoriju sniegtos ekosistēmu pakalpojumus, aprēķinājuši to ekonomisko vērtību, kā arī rēķinājuši ekonomiskās vērtības izmaiņas dažādu nākotnes scenāriju realizēšanas gadījumos. [Vairāk šeit.](#)

Tomēr projekta turpmākā ieviešana nav nodalāma arī no dabas aizsardzības plānu aktualizācijas gan dabas parkam "Piejūra", darbs pie kura ir teju uzsācies citā LIFE programmas projektā – [LIFE CoHaBit](#), gan Ķemeru nacionālajam parkam, kura izstrāde paredzēta Latvijā līdz šim vērienīgākajā dabas izpētei veltītajā projektā [Dabas skaitīšana](#).

Projekta "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" uzdevums ir līdz 2020. gadam iekļaut abos dabas aizsardzības plānos ne vien projekta laikā iegūtos ekosistēmu pakalpojumu novērtējuma rezultātus par Saulkrastu novadu un Jaunķemeriem, bet arī pilnveidot dabas aizsardzības plānu izstrādes procesu, ietverot tajā ekosistēmu pakalpojumu izvērtēšanu.

Projekta turpmākajai ieviešanas gaitai seko [šeit!](#)

Uzsākti informatīvie pasākumi pašvaldībās

Ar 2018. gadu esam uzsākuši informatīvos un izglītojošos pasākumus pašvaldību teritoriju attīstības plānošana speciālistiem.

Pirmais pasākums tika aizvadīts Rēzeknē 2018. gada 23. februārī, kas pulcināja 11 dažādos Latgales novados strādājošus pašvaldību speciālistus, kas ir ieinteresēti savu pašvaldību teritoriju ilgtspējīgā pārvaldībā un plānošanā. Pasākuma dalībnieki atzina, ka ekosistēmu pakalpojumu novērtējums ir racionāls un datus balstīts veids, lai efektīvāk diskutētu gan ar politiķiem, gan dažādu interešu pārstāvjiem par pašvaldību teritoriju attīstību, dabas resursiem un to racionālu izmantošanu nākotnē. Par pasākumu vairāk [šeit.](#)

Projekta 5. seminārs

Kārtējais projekta seminārs tika aizvadīts 2017. gada nogalē pulcējot teju 50 interesentus gan no valsts un pašvaldību iestādēm, gan zinātniskajām institūcijām un nevalstiskā sektora, kas aktīvi interesējās par aktuālajām norisēm ekosistēmu pakalpojumu izpētē Latvijā.

Šajā reizē dalījāties ar savu pieredzi, kā izmantot ekosistēmu pakalpojumu ekonomisko novērtējumu teritorijas attīstības scenāriju

izstrāde un izvērtējums ļauj rast līdzsvaru starp dabas funkcijām un cilvēku vajadzībām, kā arī palīdz skaidrot kompromisus, kurus nepieciešams pieņemt konkrētās teritorijas attīstības sekmēšanai. Ar prezentāciju var iepazīties [šeit.](#)

Būtiska "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" projekta daļa ir [Dabas dizaina parka izveide Saulkrastos](#), kas arī ir viens no Saulkrastu pilsētas attīstības scenārijiem, proti, risinājums kā iecienītā atpūtas vieta pie Saulkrastu Baltās kāpas saglabāt tās dabas vērtības, kuras ir pamatā Baltās kāpas popularitātei un piesaista apmeklētāju tūkstošus. Projekta laikā veiktie novērojumi un izpētes darbi rāda, ka šāds risinājums ir pozitīvi ietekmējis ekosistēmu pakalpojumu nodrošinājumu un ceļ kopējo teritorijas vērtību. Vairāk par projekta ietekmes novērtējuma rezultātiem skatīt [šajā prezentācijā](#). Pasākuma foto galerija aplūkojama [šeit.](#)

2018. gads projektā paies izstrādājot gan rekomendācijas, gan praktiski pielietojamu plānošanas rīku, kas būs kā ceļa karte ekosistēmu pakalpojumu novērtējuma pielietošanai dažāda līmeņa teritoriju plānošanas darbā. Šī darba rezultātus rādīsim nākamajā projekta seminārā, ko rīkosim 2018. gada nogalē.

Aktuālajam projekta pasākumu kalendāram var sekot līdz [šeit.](#)

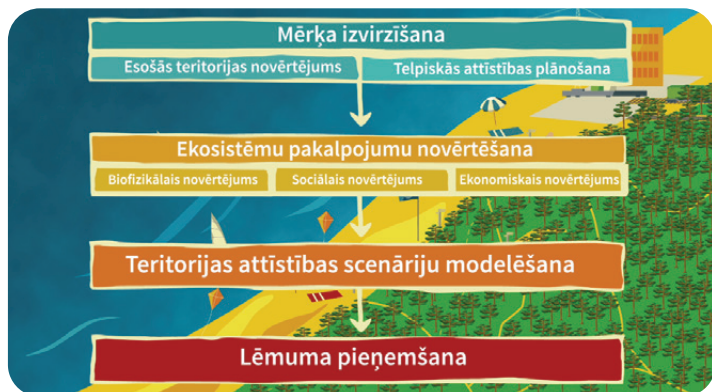
Projekta aktualitātes

Skatāma īsfilma “Ekosistēmu pakalpojumu novērtēšana – palīgs pašvaldību plānošanā”

Ar trešās īsfilmas izstrādi esam noslēguši darbu pie projekta īsfilmu sagatavošanas.

Trešā filma “Ekosistēmu pakalpojumu novērtēšana – palīgs pašvaldību plānošanā” ietver ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanas procesa soļu izklāstu un ilustratīvi skaidro ekosistēmu pakalpojumu vērtēšanas vietu un lomu pašvaldību teritoriju plānošanā.

Filma ir skatāma latviešu valodā un arī ar subtitriem angļu valodā. Gan jaunā filma, gan divas iepriekš tapušās īsfilmas ir atrodamas projekta mājaslapas sadaļās [“Rezultāti un publikācijas – Informatīvie materiāli”](#) un sadaļā [“Video”](#).

Noslēgušās projekta talkas

Četrus gadus laikā, iesaistoties ap 380 talkotāju, esam kopīgiem spēkiem, gan veidojuši kārklu pinumus un stādījuši kāpu graudzāles pilotteritoriju kāpu joslā, gan ierobežojuši agresīvās svešzemju augu sugas krokainās rozes *Rosa rugosa* izplatību, veikuši dažādus teritoriju sakopšanas darbus un iesaistījuši talkotājus vides izglītības nodarbībās.

Talkas esam organizējuši sadarbībā gan ar Jūrmalas pilsētas un Saulkrastu novada domi, Pasaules Dabas fondu, gan Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem.

Talkas esam organizējuši sadarbībā gan ar Jūrmalas pilsētas un Saulkrastu novada domi, Pasaules Dabas fondu, gan Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem. Savu pieredzi kāpu stiprināšanas darbos esam nodevuši citu Latvijas piekrastē esošu pašvaldību vides speciālistiem, kuri, iedvesmojoties no mūsu pieredzes, turpmākajos gados savu pašvaldību kāpu teritorijās sekmīgi ierīkojuši kārklu pinumus apmeklētāju plūsmas virzīšanai un noskalotu kāpu atjaunošanās veicināšanai.

Kopš 2015. gada pavasara ik gadu esam talkojuši mūsu pilotteritorijās Saulkrastos un Jaunķemeros. Ar talku Jaunķemeros šī gada 2. maijā esam noslēguši šos darbus.

Projekta teritorijas

Divas talkas esam rīkojuši Latvijas **Lielās talkas** kampaņas laikā, bet 2017. gada talka Saulkrastos notika Eiropas Savienības kampaņas **EU GREEN WEEK** ietvaros.

Visu talku fotogrāfija skatāma [šeit](#).

Saulkrastu Baltā kāpa – populārs atpūtnieku galamērķis

Projekta laikā iegūtie apmeklētāju uzskaites dati apliecina Saulkrastu Baltās kāpas popularitāti.

Vidēji ap 500 cilvēku ik dienu apmeklē šo projekta pilotteritorijas daļu, bet nedēļas nogalēs apmeklētāju vidējais skaits tuvojas tūkstošiem. Vairums no visiem viesiem Saulkrastos ierodas gada siltākajos mēnešos – laikā no maija līdz septembrim, kad Balto kāpu mēnesī apmeklē vidēji ap 28 tūkstošiem viesu. Projekta laikā izveidotajam **Dabas dizaina parkam** ir būtiska loma šī lielā apmeklētāju skaita saudzīgā, bet tajā pašā laikā arī mērķtiecīgā virzīšanā pa teritorijā labiekārtotajām takām un noejām uz pludmali. Teritorijas labiekārtojums mazina antropogēno slodzi gan meža, gan kāpu teritorijā, bet izvietotie informācijas stendi un vides dizaina objekti sniedz iespēju iepazīt Balto kāpu un tās tuvākās apkārtnes dabas vērtības un lomu daudzveidīgā ekosistēmā pakalpojumu nodrošinājumā.

4 Projekta teritorijas

Ekosistēmu pakalpojumi monogrāfijā “LATVIJA. Zeme, daba, tauta, valsts”

Monogrāfijā “LATVIJA. Zeme, daba, tauta, valsts” iekļauti Latvijas ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanas piemēri, t.sk. arī informācija par projekta “LIFE Ekosistēmu pakalpojumi” ietvaros veikto ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanas metodikas aprobāciju Latvijas piekrastes ekosistēmām.

Bez piekrastes ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanas Latvijā jau ir pieredze zālāju, mežu un arī jūras ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtēšanā, kas arī aprakstīta un ilustrēta monogrāfijā.

Monogrāfijā „LATVIJA. Zeme, daba, tauta, valsts” ir viss par un ap Latviju un tā sniedz jaunākās zinātniskās atziņas par Latvijas ģeoloģiju, ģeogrāfiju, dabu, sabiedrību, valsti un tās attīstību. Tā ir veltījums Latvijai simtgadē un tā aptver 10 lielas nodaļas, kuru sagatavošanā iesaistīti vairāk nekā 60 Latvijā vadošie zinātnieki ģeoloģijā, ekoloģijā, ģeogrāfijā un vides zinātnē.

Vairāk par monogrāfiju skatīt [mājaslapā](#).

Noticis jau otrais diskusiju forums par ekosistēmu pakalpojumu vērtēšanu Latvijā

2017. gada 27. oktobrī Rīgā, Eiropas Savienības mājā nu jau uz otro diskusiju forumu “Sadarbība un pieredzes apmaiņa ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanā Latvijā” pulcējās gan valsts un pašvaldību iestāžu, gan zinātnisko institūciju un nevalstiskā sektora pārstāvji, kas aktīvi interesējas par aktuālajām norisēm ekosistēmu pakalpojumu izpētē Latvijā.

Ar saviem jaunākajiem rezultātiem dalījās visi šobrīd ekosistēmu pakalpojumu tēmai veltītie projekti Latvijā - “LIFE Ekosistēmu pakalpojumi”, “LIFE Viva Grass”, “LIFE REstore”, “Esmeralda”, Latvijas valsts mežzinātnes institūts “SILAVA” un BASMATI “Baltic sea maritime spatial planning for sustainable ecosystem services”.

Šie projekti veido Latvijas kopīgo pieredzi mežu, purvu, zālāju, jūras un piekrastes ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu noteikšanā un kartēšanā, biofizikālajā, ekonomiskajā un sociālajā novērtēšanā, kā arī izstrādā risinājumus ekosistēmu pakalpojumu pieejas izmantošanai, lai sekmētu pārdomātu lēmumu pieņemšanu par teritoriju izmantošanas perspektīvām.

Ar visām foruma laikā izskanējušām prezentācijām var iepazīties [šeit](#) un aicinām turpināt sekot līdzī projektā jaunumiem!

LIFE Viva Grass semināra centrā ekosistēmu pakalpojumu tēma

Šajā pavasarī trīs dienu garumā no 16. maija līdz 18. maijam “LIFE Viva Grass” projekts organizēja starptautisku semināru “Ekosistēmu pakalpojumu pieejas integrēšana telpiskajā plānošanā ilgtspējīgai zemes apsaimniekošanai zālajos un ārpus tiem”.

Seminārā galvenā uzmanība pievērsta diskusijām un viedokļu apmaiņai par:

- ekosistēmu pakalpojumu pieejas ieguldījumu plānošanas risinājumu attīstībā;
- esošo plānošanas sistēmu iespējām un ierobežojumiem ekosistēmu pakalpojumu pieejas integrēšanai;

- ieinteresēto pušu iesaistīšanu zināšanu stiprināšanā par ekosistēmas pakalpojumu nodrošinājumu un zemes lietošanas prioritizēšanu.

Ar prezentācijām uzstājās un savā pieredzē dalījās gan vieslektori no Vācijas, Itālijas, Beļģijas, Somijas, Igaunijas, Lietuvas, gan Latvijas ekosistēmu pakalpojumu tēmai veltīto projektu pārstāvji, kuru vidū bija arī projekta *“LIFE Ekosistēmu pakalpojumi”* vadītāja. Vairāk par semināra norisi skatīt projekta [“LIFE Viva Grass”](#) mājaslapā.

2018. gada rudenī notiek kārtējā ESP reģionālā konference Eiropā

2016. gada septembrī projekta *“LIFE Ekosistēmu pakalpojumi”* pārstāvji piedalījās ESP (Ecosystem Services Partnership) starptautiskā konferencē par ekosistēmu pakalpojumu tēmu *“Helping nature to help us”*, kas norisinājās Beļģijā, Antverpenē.

Šajā gadā 15. – 19. oktobrī Sant Sebastiānā, Spānijā notiek kārtējā Eiropas reģiona konference, kuras tēma ir *“Ekosistēmu pakalpojumi mainīgajā pasaulē – ceļš no teorijas uz praksi”*. Konference tradicionāli notiek vairākās paralēlās sesijās, aptverot jaunākos pētījumus par jūras, saldūdeņu, mežu, polāro un augstkalnu, kā arī pilsētvides un lauksaimniecības ekosistēmām, to sniegtajiem ekosistēmu pakalpojumiem un novērtēšanas iespējām.

Vairāk par gaidāmo konferenci [šeit](#).

Izdota grāmata par ekosistēmu pakalpojumu kartēšanu

Ikvienam interesentam kopš 2017. gada vidus ir pieejama grāmata *„Ekosistēmu pakalpojumu kartēšana”* („Mapping Ecosystem Services”), kas veltīta ekosistēmu pakalpojumu kartēšanai un tās rezultātu izmantošanas iespējām. Tās redaktori ir šobrīd Eiropas vadošie pētnieki Benjamins Burkhardts (Benjamin Burkhard) un Joahims Maes (Joachim Maes).

Grāmatas autori interesantā un viegli uztveramā veidā skaidro, kas ir ekosistēmu pakalpojumi un kā tos ir iespējams noteikt, kvantificēt un attēlot dažādās kartēs. Tāpat parādīti piemēri kur un kā iegūtos kartēšanas rezultātus izmantot dažādu teritoriju attīstības plānošanā. Grāmatas noslēgumā ietverts arī plašs ar tēmu saistīts terminu skaidrojums, kas ikvienam, kurš interesējas par ekosistēmu pakalpojumu tēmu, dod iespēju korektai tēmas izpratnei un interpretācijai.

Grāmata ir brīvi lejupielādējama [šeit](#).

Ekosistēmu e-zinotājs izstrādāts ar Eiropas Savienības LIFE+ programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijas (LVAFA) finansiālu atbalstu projekta LIFE13 ENV/LV/000839 *“Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā”* (LIFE Ekosistēmu pakalpojumi/ LIFE EcosystemServices) ietvaros.

<http://ekosistemas.daba.gov.lv>

Twitter: @EkosistemasLv

Facebook.com/ekosistemas

Kontaktinformācija

Projekta vadītāja Inga Hoņavko

E-pasts: inga.honavko@daba.gov.lv

Tālr.: +371 28607129

© Dabas aizsardzības pārvalde 2018

Teksts: Inga Hoņavko

Fotogrāfijas no projekta *“LIFE Ekosistēmu pakalpojumi”* arhīva

Datorgrafika: G.Kaminskis un SIA Green Print